

पावसाळ्यात उद्भवणाऱ्या
जलजन्य साथरोगांच्या उद्रेकाबाबत
करावयाची उपाययोजना

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन परिपत्रक, क्र. डब्ल्यूक्यूएम-२००५/प्र.क्र.-४२/पापु-१२,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक:- ८ जून, २००५

संदर्भ:- १) शासन परिपत्रक क्र. डब्ल्यूक्यूएम २००५/प्र.क्र.४२/पापु-१२, दि. १० मे, २००५

परिपत्रक

संदर्भिय परिपत्रकान्वये पावसाळ्यात उद्भवणाऱ्या जलजन्य साथरोगांच्या उद्रेकावर करावयाच्या उपाययोजनांबाबत क्षेत्रिय कार्यालयांना आवश्यक ते निर्देश दिलेले आहेत. तरीसुधा शुद्ध पाणी पुरवठा व स्वच्छतेच्या दृष्टीने खालील बाबींची विशेष दक्षता घेण्याबाबत पुढी निर्देश देण्यात येत आहेत.

- १) पिण्यासाठी पुरविण्यात येणाऱ्या पाण्याचे क्लोरीन / ब्लिंचिंग पावडर इत्यादी वापरून नियमित व प्रमाणित शुद्धीकरण करणे.
  - २) पिण्याच्या पाण्याच्या साठविण्याच्या ठिकाणी सुरक्षित बांधणी करून त्यात दुषित पाणी न मिसळण्याची खबरदारी घेणे.
  - ३) कुपनलिकांच्या पाण्यांचे निर्जंतुकीकरण, देखभाल व भोवतालची स्वच्छता करणे.
  - ४) जलवाहिन्या, नळ कनेक्शन गटारातून जाणार नाहीत, याची खात्री करणे.
  - ५) जलवाहिन्यात होणारी गळती वेळेच्यावेळी शोधून त्वरीत दुरूस्त करणे.
  - ६) पिण्यासाठी पुरविण्यात येणाऱ्या पाण्याची गुणवत्ता पाहण्यासाठी पाणी नमुन्याची नियमित अणुजीव शास्त्रीय तपासणी करणे व अहवालानुसार योग्य ती कार्यवाही करणे.
  - ७) जलजन्य रोगांचे सर्वेक्षण करून साथरोगांचा प्रादुर्भाव कोठे होण्याची शक्यता आहे ते पाहून संभाव्य साथीचा उद्रेक होणार नाही, याबदल उपाययोजना करणे.
  - ८) साथरोगासंबंधीत त्वरीत औषधोपचार उपलब्ध करून देण्यासाठी पुरेसा औषधी साठा सर्व रुग्णालयात उपलब्ध असणे.
  - ९) विविध माध्यमांद्वारे जलजन्य साथरोग टाळण्यासाठी आरोग्य शिक्षण देणे.
२. वरील सर्व बाबींवर लक्ष केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल पाठवावा.

(राजेंद्र सुर्वे)
उप सचिव,
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

प्रति,

- १) प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २) सचिव, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मुंबई महानगर आयुक्त, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, वांद्रे, मुंबई
- ४) महासंचालक (आरोग्य सेवा), आरोग्य संचालनालय, मुंबई.
- ५) संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, वरळी, मुंबई
- ६) विभागीय आयुक्त (सर्व)
- ७) जिल्हाधिकारी (सर्व)
- ८) उपसंचालक (आरोग्य सेवा), राज्य आरोग्य प्रयोगशाला, पुणे.
- ९) आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व)
- १०) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- ११) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- १२) मुख्याधिकारी, नगरपालिका (सर्व)
- १३) सर्व पर्यवेक्षीय अधिकारी, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १४) सर्व कार्यासने, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १५) निवड नस्ती, का.क्र. पा.पु. १२.